СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 75. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 17-го квітня 1946. No. 75. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, April 17, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ ВСЮ АМЕРИКУ ДО СОЛІДАРНОСТИ ПРОТИ ВІЙНИ

Президент Труман у промові на святі Міжамериканської Юнії у Вашингтоні в понеділок 15 квітня сказав, що Організація Обеднаних Держав мусить встоятися і встоїться. Щоби зберегти мир сама постанова вжити сили проти наїзника не є вистарчальна в цьому часі повної небезпек і вчасі атомової сили. Президент виголосив промову з нагоди 16 літної річниці існування Міжамериканської Юнії у приявности дипломатичного світу, який був зарепрезентований представниками 21 американських републик. Він з притиском зазначив, що „міжамериканська солідарність мусить стати доказом на це, що вона творить заборолo демократичного миру," для держав південної Америки ці слова президента мали особливий інтерес тому, що в них містилося признання, що між Злученими Державами й Арґентиною нема більше ворожнечі.

ВИЙШЛА КНИЖКА КРАВЧЕНКА „Я ВИБРАВ СВОБОДУ".

Великі щоденники в анґлійській мові зареєстрували й коротко обговорили появу книжки про совєтську Росію під заг.: „Чому я вибрав свободу", написану бувшим совєтським урядовцем у Вашинґтоні, Віктором Кравченком. Вона вийшла накладом Скрібнера, а її темою є переживання автора, як совєтського громадянина від першої молодости аж до часу його втечі з совєтської служби. Орвил Прескат, літературний критик газети Ню Йорк Таймс, представляє Кравченка як українця, який пережив революцію в комуністичнім царстві з комуністичною партією і мав нагоду приглянутися зблизька діяльности цеї партії як сили, котра руйнує людство. Автор приходить до висновку, що „мир може прийти через освобождення російських мас спід тиранії".

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕС СЛОВЯН МАЄ ГОТОВУ ВІДПОВІДЬ СВОЇМ РИВАЛЯМ.

З нагоди зібрання американців середньо- і східньо-европейського походження у Вашингтоні для заложення Федерації Американців для протидіпання большевицьким затіям, вислав до газет новинку так званий Американський Конгрес Словян, покликаний до життя пробольшевицькими елементами. В новинці є большевицьке насвітлення цього зїзду з 10 й 11 квітня. Ліо Кршицкі, як президент конгресу, і Юрко Пірінскі, як секретар, представляють цей зїзд як спробу людей, „з котрих деякі були й є попихачами для колишніх націстичних ляльок . . . на це, щоб пляново роздувати поломінь краевого обєднання й аліянтської незгоди". Після такого вступу ці словянські фронтовці, за котрими криється большевицька знать, представляють кожного провідного члена Федерації Американців як фашиста або нациста.

ПАЛАТА ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ПОБОРУ, АЛЕ З ДИВНИМИ ЗАСТОРОГАМИ.

Палата репрезентантів приняла 290 голосами проти 108 законопроект, щоб продовжити силу теперішнього поборового закону на девять місяців, але під умовою, що від 15 травня до 15 жовтня не будуть покликати свіжих рекрутів, а опісля не будуть побирати до війська батьків і хлопців, які не покінчили 20 літ життя. З такими засторогами мав би бути продовжений закон після 15 травня. Водночас палата приняла постанову про підвишку платні воякам. На найнижчім ступні підвишка буде 50 відсотків теперішньої платні, а на найвищих 10 відсотків. Законопроект має ще піти до конференції в сенаті, бо сенат приняв законопроект без застороги.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРОТИ ЧОРНОГО РИНКУ НА МЯСО.

Ґенеральний прокуратор Там Кларк зажадав від Бюра Федеральних Інвестиґацій, щоб воно негайно провірило звідомлення про практикування чорного маркету деякими продуцентами мяса — „пакерами". Є звідомлення, що деякі пакери купують живий товар від фармерів на чорнім ринку, а крім того ще побути продовжений закон після 15 травня. Водночас Бюро Адміністрації Цін оприлюднило введення нової системи при установленню квоти на худобу на заріз.

УНРРА ОПРИЛЮДНЮЄ СТРАШНІ ЦИФРИ З ГОЛОДУ В КИТАЮ.

Ґенеральний Директор УНРРА Фіорельо Ля Ґвардія звертає увагу на „майже не бувалий голод у Китаю", заявляючи, що там 30 міліонів людей засуджених на голодову смерть. Він закидає федеральним урядовцям повільність в орґанізації допомогової акції.

Посилки ЗУА. Допомогового Комітету наспіли до Італії

Бюро Злученого Українсько-Американського Допмогового Комітету у Філядельфії оприлюднює лист еп. Івана Бучка, датований 27. березня 1946 в Римі, в якому між ін. сказано:

„Мило мені звідомити Вас, що нинішнього дня (27. березня) прийшли довго очікувані гроші вквоті пять тисяч ам. долярів. А то вже справді зачала боліти голова, що зробити в місяці квітни, бо вже і позичати трудно, а видатки з Великодними Святами, зокрема приготуванням хочби і найскромнішого Великодного дару для скитальців, мусять бути більші як у звичайному місяці. Разом з нашим добрим Отцем д-ром Кущнірем, який від тижня між нами, сушили ми собі голови над тою проблемою і вже рішилисяб ули знова непокоїти Вас, Дорогий Пане Предсіднику, телеґрамою. Та я стримався ще на кілька днів, так немов і прочував, що гроші таки прийдуть.

„Пишу оцих пару слів, щоби найсердечніше подякувати Вам за ту ласкаву поміч для Нашого Комітету, яка прийшла саме в ту хвилю, коли вона найпотрібніша. А через Вас дякую усім тим нашим братам ісестрам зпоза океану, що не жаліють своїх щедрих жертв для найнещасливіших зі всіх жертв війни, якими є наші скитальці.

„Рівночасно з грішми надійшла також очікувана посилка одягів і обуви. Саме цими днями Амерікен Ріліф фор Італі доставив нам 50 пакунків з одягами і дві скрині з обувою. І за те прошу приняти від мене і усіх тих, що будуть обдаровані тимир ечами, нашу найсердечнішу подяку.

„У нашому звідомленні ми присили дуже звернути увагу на великий брак мужеського біля. І тепер просимо щераз-і щераз памятати про те і по можности дарувати нам бодай 10,000 сорочок, зглядно комплетів мужеського біля.

„Вичитав я в американській і канадійській укр. пресі, що серед наших братів знайшлися й такі, що не тільки затратили якінебудь почування християнської любови ближнього, але ще й наймилися на ганебну службу ворогам і всіми силами стараються відвернути увагу наших заокеанських Братів від тої страшної недолі, в якій опинилися наші скитальці, а навіть аґітують проти висилки якоїнебудь допомоги для них. Просто вірити не хочеться, що можна докотитися до такого рівня... Треба в такому випадку повторювати серцем молитву Розпятого Спасителя за тих, що Його розпинали на хрест: „Отче, відпусти їм, бо вони не знають, що вони роблять".

„Не знаю чи вдасться ще до Свят написати до Вас окреме письмо. Тому на всякий випадок вже нині додаю мої найкращі побажання зі Світлим Празником Христового Воскресення для Вас, Дорогий Пане Предсіднику, і для всіх Ваших співпрацівників, благаючи у Бога для усіх Вас найбагатшого Божого благословення."

Совєти далі глядять на скитальців тільки як на „бандитів" і „фашистів"

Спеціяльний Комітет Обеднаних Держав Для Справ Скитальців і Дисплясованих Осіб, що радить у Лондоні, ще далі не може зробити кроку вперед через совєтський опір в означенню, кого треба вважати „скитальцем" і „дисплясованим". Підкомітет працював над цею справою 48 годин і не може праці закінчити. Для Совєтів усі ті особи є „фашистівськими бандитами". Разом з своїми сателітами — Польщею і Югославією — Совєти далі домагаються, щоб усіх скитальців відіслати примусово до країв їхньої приналежности. Зокрема совєтський делеґат, П. Ф. Батов, домагається викреслення з дефініції, кого вважати скитальцем, цей пункт, в якому говориться, що може ним бути та особа, що не погоджується з режімом, що існує в його краю. Сер Джордж, британійський представник, виявив свое негодовання з цього, що Совєти постійно ставлять щораз нові колоди, та що в таких обставинах не можливо полагодити ніякої справи. Він теж заявив, що не погоджується з становищем совєтського делеґата.

СОВЄТИ ПРИЗНАЛИ, ЩО АРЕШТУВАЛИ УКРАЇНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ У ГАЛИЧИНІ.

Совєтська новинкарська аґенція виявила перший раз, що совєтська влада в Західній Україні заарештувала ще тому рік українських греко-кат. епископів, а то митрополита Сліпого і епископів Чарнецького, Будку, Хомишина і Лятишевського. Це мало статись у квітні 1945 року. Совєти виправдують арешт „зрадницькою роботою" і „співпрацею з німцями". При тому розтрублюють з Москви через радіо, що там прибули з Галичини епископи Антоній і Михаїл разом з протоереєм д-ром Гавриїлом Костельником, щоби положити остаточний кінець звязкови з Ватиканом і злучитись з Російською Православною Церквою та визнати патріярхом Алексія.

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВІСТИ, ЩО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИДАЄ СОВЄТАМ УКРАЇНЦІВ І ЖИДІВ.

Американські пресові аґенції потверджують вісти, що їх подавали з Чехословаччини, що чехословацький уряд відсилає примусово з чехословацької території в Карпатську Україну, що є під совєтською владою, до 40,000 утікачів, українців і жидів. Тих останніх має бути до 10,000 ін ими вже занялись жидівські орґанізації в Америці, що пробують спинити репатріяцію жидів до Совєтів.

ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ СВЯТИНІ.—Отсе маємо перед собою бюрко і крісло, що звязані тісно з покійним президентом Френклином Д. Рузвелтом. При тому бюрку він працював, а на тому столику сидів, коли підписував не один важний акт світового значіння. Це тепер заховане на вічні часи в Національній Святині в Гайд Парку, себто в тій посілости, де Рузвелт родився і жив.

ҐРОМИКО НАПАСТУЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ТА БРИТАНІЮ, ПІДСУВАЮЧИ ЇМ ЗЛІ НАМІРИ

Рада Забеспеки Обеднаних Держав, що радить в Гонтер Каледж у Ню Йорку, була свідком небувалої досі совєтської напасти. Було це на нарадах, які велися над домаганням совєтського представника Ґромика, щоби цілковито усунути з агенд Ради справу совєтсько-іранського конфлікту. Тільки Польща і Франція стояли по боці Совєтів, а решта членів 11-членової Ради були проти цього, попираючи становище американського представника Стетиніюса, щоби справу відложити до 6. травня, а тоді провірити, чи Совєти сповнили своє нове зобовязання вицофати до цього часу свої війська з Ірану. Хоч тим разом Іран заявився за вицофання справи, то 9 членів Ради були за те, що якщо якась справа опиниться в Раді Забеспеки, то вона стала загальною і Рада, що говорить від 51 держав, рішає в їхнім імені, що треба далі робити. Теж стало кожному ясним, що коли ще в неділю Іран не думав вицофувати справи, то тепер зробив це під натиском Москви. Ґромико заявив, що рішення Ради Забеспеки з 4 квітня, що Іран та Совєти мають дати Раді 6. травня звіт, як стоять справи з вицофанням совєтських військ, Совєтів не зобовязує, бо їх представник не брав участи в нарадах. Далі казав, що смішно говорити, щоби події в Ірані були нині загрозою для міжнародного миру, а як Іран відтягнув своє зажалення, то Рада не має що більше робити в тій справі. Іран, казав Ґромико, є суверенною державою і знає, що має робити, але дехто з західних демократій вважає Іран іграшкою, якою може посувати після своєї вподоби. Ґромико закидав двi західним демократіям злі думки, кажучи, що мав такі сумніви давніше, а вони тепер потвердились. Заявив, що його сумніви, що тепер потвердились у справі з Іраном, є того роду, що виявляють, що збоку Злучених Держав та Британії немає справжніх бажань полагодити цю справу мирним шляхом. І тому саме, казав він, робиться такий шум з іранської справи. Стетиніюс, дуже поірритований, заповів відповідь на пізніше, а британійський представник, сер Алікзендер Кадоґен, заявив, що Ґромико ґрунтовно помиляється щодо цього, що Злучені Держави та Британія не думають про мирне полагодження.

НАСВАРИВ ОБИДВОХ.

Полковник Годжсон, представник Австралії в Раді Забеспеки, напятнував гострими словами поведення Совєтів, що нарушили договір і не забрались з Ірану до 2. березня 1946, як були зобовязані. Знов Іран насварив за те, що не подавав правди що до ходу нарад з Совєтами. Казав, що кожний член Обеднаних Держав, якщо завважить, що на якійсь землі є чуже військо і вважає це загрозою для миру в світі, може ту справу піднести перед Радою Забеспеки.

ГОВОРЯТЬ ДВОМА МОВАМИ.

Дехто хоче вияснити спір в Раді Забеспеки між західними демократіями і Совєтами ідеольоґічним підходом до справи. Каже, як Совєти спираються у всьому на своїм вето, що прислугує Потугам, які, на їхню думку, повинні усім рядити. І тому, коли совєтський представник бачить, що щось є „некоректне" і „нелеґальне", то воно є як раз коректним і леґальним в очах західних демократій, що визнають рішення більшости і не можуть погодитись з таким ветом, де одна потуга могла би спинити усяку акцію Ради Забеспеки просто тому, що вона вийшлаб з нарад, чи не прибула на наради, як це тепер зробили Совєти в справі Ірану. Для Ґромика є американсько-британійське домагання, що зобовязання мусить бути виконане, „без сенсу". Рішення 9 проти 2, є для Ґромика односторонним, а для західних демократій рішенням більшости.

В КИТАЮ КОМУНІСТИ ВОЮЮТЬ.

Виглядає, що в Китаю нема ніякого спокою, бо комуністи далі воюють. З Манджурії звідомляють, що комуністи розпочали боротьбу за столицю, місто Чанґчун, і заняли тамже три летунські поля.

НЕ ФОРТИФІКУЮТЬ КУРИЛІВ.

Американські кореспонденти, що літали понад Курильськими островами, що тепер під совєтською владою, стверджують, що не бачили там ніяких нових фортифікацій. А ходили поголоски, що Совєти ті японські острови фортифікують.

ГОЛОС В ІНДІЇ.

В Ню Делі, Індія, дивуються, звідки президент Труман та Клинтон Андерсон, секретар хліборобства, дістали такі інформації, з яких виходилоб, що харчеві відносини в Індії поправляються. Кажуть, що такого не міг їм сказати ніякий індійський урядовець.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРОБУТ ЗАБОРОЛОМ СВІТОВОГО МИРУ

Те, що народи відчувають, що світ є поділений під економічним оглядом на таких, що „мають" і „не мають", було й далі є найбільшою перешкодою до замирення світу, або іншими словами є тим, що причиняло й може спричинити війни. Щоби це усунути, треба би Злученим Державам узяти у свої руки економічний провід у світі й усунути усякі економічні барієри між поодинокими державами та дати усім змогу користуватись світовими природніми багатствами — сирівцями. Або ще іншими словами: Треба Злученим Державам дбати, щоби в цілому світі й серед усіх країв і народів запанував добробут, а він буде найкращою ґарантією мира в світі.

Про ці справи заговорив Вилйєм Л. Клейтон, асистент секретара стейту для справ економічних. Висказані ним думки набирають особливої ваґи тому, що вони походять від особи, що є на важному пості в нашому уряді для заграничних справ. А далі теж і тому, що були висказані перед збором такої поважної установи, якою є Академія Політичних Наук.

Значиться, що маємо тут властиво до діла з американською, економічною, заграничною політикою, що вже має свої напрямні. Ось та політика є обовязково за рівність; за однакове економічне трактовання усіх держав, а проти привилеїв. Далі є вона за піддержку світової торгівлі як заборола миру. А вкінці є вона за піддержування всюди свободи і демократії, бо мир може процвитати найліпше там, де є свобода, так, як найсильніше може встоятись там, де є добробут.

Усякі економічні привилеї, що їх признається тій чи іншій „приязній" державі, викликують тільки зависть, тертя і непорозуміння та різні економічні відплати і ривалізації збоку тих, що не належать до „упривилейованих", казав Клейтон, вияснюючи, чому Злучені Держави є за економічну рівність. А що найгірше, в таких „неупривелейованих" чи економічно „гнетених" державах приходять часто через такі обставини до голосу ті, що хочуть добути „рівність" шляхом війни. Отже, якщо не буде нерівности і буде добробут — то не буде війни. Значить, треба вирівнати економічні нерівности і життєвий стандард.

Застановляючись над тими думками представника вашинґтонського уряду, можемо тільки радіти, що наш край береться за того роду „економічний провід" у світі. Тимбільше, що все це тісно злучене з демократією, бож виразно підкресляєеться, що ці думки найкраще здійснювати там, де є свобода, де демократія. А що ця програма звернена теж і проти „імперіялізмів" і „економічних експанзій", то це теж є здоровим явищем у міжнародній політиці. Супроти цього можна надіятись, що такий „провід" не стріне спротиву серед народів світу. Навпаки, вони його всюди повитають і зрадіють, що Злучені Держави беруться щораз серіозніше за свою світову місію заведення в світі миру і добробуту.

Федеральний монополь над атомовою силою

В спеціяльній сенатській Комісії Атомової Енерґії принято 11. квітня одноголосно законопроєкт МекМагона, щоб атомову силу признати монополем федерального уряду Злучених Держав. Закон, коли перейде ще інші потрібні форми, буде мати назву Акт Атомової Енерґії з 1946.

Важною постановою акту є перебрання заводу, де виробляють атомову силу, з рук ґенерала майора Леслі Р. Ґровса, і передання її під управу комісії атомової енерґії, складеної з пятьох цивільних людей. Від цеї комісії до деякої міри залежить доля світу. Головним контролюючим тілом над комісією є спільна конґресова комісія, складена з девять сенаторів і девять репрезентантів. Ця контролююча комісія має безупину стояти на сторожі властивої атомової комісії. Крім цього є ще й інші застороги, з якими у свій час буде познакомлена публика, коли законопроєкт перейде всі інстанції. До законопроєкту МекМагона додано поправку сен. Ванденберґа, щоб військові люди мали дорадчий голос в справі атомової сили, коли йде про оборону краю. Військовий комітет може відкликатися від рішення комісії до президента і то лише через секретаріят маринарки або війни.

Оця процедура з вирішенням, хто має орудувати атомовою силою, вказує, як розуміють рішальні чинники *відповідальність за цю справу.* А як важна ця справа, про це пишуть ґазети й книжки і нараджуються різні товариства від часу першого скинення атомової бомби на японське місто Ґірошіма. Колиж не зважаючи на різнородні голоси в цій справі, сенатська комісія вирішила її одноголосно, то це знак, що ніхто не хотів брати на себе окремої відповідальности і не виходив з ніяким іншим проєктом.

Ґазетні звітники подають при цій нагоді ще такі інформації з нарад комісії: перед комісією явилося 110 знавців як свідків, щоб висловити свою думку про атомову силу й її орудування. Переслухання тривало чотири місяці. До комісії наспіло 70,972 листів з підтримкою засад, висловлених в законопроєкті МекМагона. Між ними лише один тузин висловлював спротив проти законопрокту. Законопроєкт підтримували квейкри й ветерани, католики, жиди й протестанти; орґанізації прихильні Росії й ліги жіночих виборців; Комітет Політичної Акції й Американська Федерація Праці; Конґрес Промислових Орґанізацій і Американська Робітнича Партія. Листи приходили від одиниць, і то на лістах, де було тисячі підписів; а були й резолюції, приняті на зібранню арґанізацій.

Між листами було 24,851 таких, які були противні поправці Ваденберґа. Були теж листи від 34,725 осіб, які противилися законопроєктови Мей-Джансона, котрий домагався дальше йдучих повновластей для уряду ніж законопроєкт МекМагона. Знов деякі листи були писані благальним тоном і більша часть з них молила членів сенатської комісії, щоб розпочати акцію для мирної міжнародної контролі над атомовою енерґією.

Акт Атомової Енерґії виразно каже, що його постанови не є важні, колиб мали бути суперечні з яким небудь міжнародним договором, який є чи буде одобрений сенатом.

Протоколи з вітвертих засідань конґресової комісії обіймають 700,000 слів. Вони такі повчаючі, що деякі держави, як ось Франція, внесли прохання, щоб їй вільно було оприлюднити зізнання свідків. Анґлія з а м о в и л а кількасот примірників ґотових видрукуваних звітів з комісії. Все те вказує, що дискусія в американській конґресовій комісії над атомовою силою матиме історичне значіння. Крім цього зізнання свідків будуть творити підручник для будучих науковців світу, про те, як прийшло до відкриття сили, котра обертає вселенну.

Микола Чубатий.

„Чистка" серед скитальців зі східної Европи

Поміж многими плянами на сторінках новочасної цивілізації з часів теперішної війни одною маркантною плямою остане справа скитальців зі східної Европи. На наших очах діються річи, про які й не снилося людині, що нашу християнську цивілізацію вважала за сталий набуток. Союз демократичних держав з тоталітарною Росією понизив моральну оцінку фактів і ми свідками як на наших очах, під контролею демократичної влади бушують цілі відділи чекістів виловлюючи людей, що боролися і є проти диктатури, а за свободу людини та за її гідність. Є незаперечним фактом, що жовніри демократичних країн в поодиноких випадках прикладали свою руку до того, щоби борців за волю людини віддавати насильно в руки їх ката на певне знищення. Майбутній історик стане колись розбирати цю справу і не буде в стані зрозуімти, де ділися для тих одиниць здобутки ліберальних часів кінця 18-го та 19-го століття. Де для них ідеали Вашинґтона та Линколна. Там колись сини волі боролися за волю невільника, а тут тепер були сини вільної країни, що впроваджували нове невільництво для міліонів, що ненавиділи диктатуру та боролися проти неї.

Сумління наше притупилося, призвичаїлося до московського зла. Союзом з червоними ми не піднесли їх на вищий моральний ступінь, тільки навпаки, вони обнизили, немов притупили моральне сумління поважних шарів демократичних громадянств. Проблема скитальців зі східної Европи та прилягаючих країн середної Европи це не твір тих міліонів нещасних людей. Це не хмари жебраків масово рушили на захід, щоб опинитися в знищеній Німеччині під окупацією західних держав та домагатися даремного прокормлення. Це люди провідні здебільша серед своїх громадянств, найкращі патріоти своєї землі, між ними звичайно мозки нації — інтеліґенція, духовна та світська. Батьківщини позбавила тих людей велика політика союзних держав. Краї їх передали в руки червоної диктатури таки самі провідники демократії на тих нещасних зїздах в Тегерані, Ялті та Москві всупереч власним приреченням, себто всупереч постановам Атлянтійського Чартеру та приреченням для повоєнного світа Чотирох Свобід.

З виразним насилуванням Атлянтійського Чартеру познакали балтійські самостійні держави, Західна та Карпатська Україна дісталися під владу свого старого історичного ворога. Не з волі народу, але з волі посторонних прийшли до влади в Польщі, Югославії, Болгарії та Румунії уряди, що нині большевицькі методи пристосувувати стали до своїх громадян та правлять тими державами як узурпатори, представники невеличкої меншини населення.

Західні демократичні держави могли признати Кремль як владу для народів східної Европи, але тої влади ніколи не признавали всі демократи східної Европи, діти поневолених народів українського, білоруського, кавказьких народів, а навіть самого російського народу. Ми розуміємо, що державна влада навіть демократичної держави мусить рахуватися з фактами доконаними, одначе рахуючися з доконаними фактами слід теж рахуватися з іншими фактами, що серед таких режімів істнують міліони борців за волю, найідейніших людей, що поборюючи Сталіна не є ані „трейторами" своєї батьківщини, навпаки для добра свого краю вони є ворогами комуністичної тюрми народів.

Саме така політика створила міліони скитальців, з яких львина частина вже найшлась в руках червоної влади та конає в невільничих відділах праці серед ледоватих околиць Сибіру, будучи знов проти власної волі кузні зброї, що внедовгім часі звернеться проти самих таки демократичних держав.

Коли із первісного числа біля 5 міліонів протисоветських збігців в західній Европі лишилося вже тепер біля пів міліона, то вже хіба зроблено між ними доволі основну чистку. Чи треба ще дальшої чистки? А ті, що лишилися, жили досі та тепер живуть вічно в цій пекольній атмосфері непевности чи знов відділ чекістів не впаде до їх табору чи до їх помешкання та не витягне їх на трок як скотину та не повезе її на заріз. Треба трохи тільки вдуматися в переживання тих людей, щоби зрозуміти, що її так вже досить пекла пережили ці люди.

Останніми днями знов принесла американська преса нові донесення про якусь чистку, що знов розпочалася серед скитальців в американській окупаційній зоні. Донесення як звичайно в справах скитальців баламутні і у многім недоговорені. Ми булиб щасливими, колиб ці донесення були баламутні та представляли справу лекше, ніж вона в дійсности є, бо це що преса принесла, це говорилоб, що для скитальців зачався знов час пекольних мук непевности.

По донесенню Сиднея Ґрусона, кореспондента Ню Йорк Таймсу з дня 10. березня ц. р., ціллю чистки є **„щоби зломити хребет проблемі скитальців та здіймити з Орґанізації Обеднаних Держав тягар займатися тисячами коляборацioністів, націстів та фашистів, які правдоподібно живуть в таборах збіґців".** Отже не справедлива розвязка питання ґуманітарним підходом до справи тих, яким союзні держави забрали батьківщину, є по інформаціям кореспондента причиною чистки, тільки прямо бажання позбутися клопоту займатися тисячами людей, які „правдоподібно" є всякою поганею-коляборацiоністами, націстами та фашистами, хотяй ніякого слідства доси ніхто не переводив та їм тих закидів не доказав.

Як односторонний є підхід окупаційної влади до справи скитальців, справді з одинокою ціллю позбутися тягару як небажаного інвентару в господарстві видно з того, що по донесенням тогож кореспондента урядники вже й наперед поставили собі приблизну суму кілько буде тих „коляборацiоністів, націстів та фашистів", яких чистка має діткнути болючо. Має їх бути біля 30 тисяч. Вони вже наперед знають приблизно, яка буде сума „воєнних кримінальників", що їх мабуть без суду видадуть большевикам на знищення. Адміністрація також вже наперед знає, кілько буде упривилейованих, себто „переслідуваних". З офіційних кол стейтового департаменту, як доновить Ню Йорк Таймс з дня 16. березня, виходить, що їх буде біля сто тисяч. Дивно, що це число якраз збігається з подаваним часто числом жертв війни одної расової групи. Тільки ця остання ґрупа дістане утримання в таборах й на майубтнє; всі прочі будуть по різним катеґоріям полишені на власні сили!

Чистка, як виходить з донесення, має усталити чотири групи скитальців. Перша ґрупа це „воєнні кримінальники", друга це коляборацiоністи, які добровільно прийшли до Німеччини, щоби помагати націстам в праці. Чи є така ґрупа, що добровільно прибула до Німеччини, але не з ціллю помагати комунебудь, тільки щоб перед червоним аліянтом ратувати своє життя, присові донесення не говорять, дарма, що таких є найбільше, особливо поміж українцями.

Дальша ґрупа, як виходилоб з донесень, це ці, що їх німці насильно взяли до роботи, а вкінці упривилейована ґрупа, це переслідувані. Донесення Таймсу не згадує дим була ця група скитальців переслідувана. Поміж сотнями тисяч скитальців одні були переслідувані комуністами. А треті, передовсім українці та балтійські скитальці були переслідувані інацістами і комуністами, бо вони були проти обох окупантів рідної землі — націстичного і большевицького. Донесення про це мовчить, тільки подають зі стейт департаменту, що число переслідуваних обраховують на сто тисяч.

Донесення говорить, що чистка має тривати два до три місяці, себто так довго мають тривати нові дантейські муки скитальців та їх недоспані ночи і трівожні дні, чи відділ чекістів не впаде до табору чи їх помешкання, щоби при асистенції демократичного жовніра мучити їх допитами про горожанство та інсинуувати мало не кождій визначнішій одиниці кримінальні закиди.

Донесення ще й згадують, що має бути поміж скитальцями ще пять тисяч, яких большевики мають на лісті, а які мали бути їм видані. Це мабуть ці бувші совєтські громадяни, що ще уратували своє життя укриваючися по лісах та дебрах. На них тепер зачнеться енерґічна ловля, щоби задоволити кровожадного Сталіна. Вони поставлені поза законом.

Розвязати цю делікатну справу скитальців та цій проблемі справді зломити хребет не ломлячи хребта невинним, ідейним людям можна буде тільки тоді, коли урядовці, що будуть збоку УНРРА та америкаської окупаційної влади тим займатися, стоятимуть на висоті свого високо гуманітарного завдання. На жаль дотеперішна практика показала, що поміж штабом урядовців УНРРА забагато є симпатиків Кремлю, а поміж урядовцями американської військової адміністрації замало є таких, що орієнтуються в замотаній справі східно - европейських скитальців, а виїмками є ці, що розуміють їх мову та можуть з ними безпосередно порозумiватися.

До цеї справи треба підходити так, як це сказав директор УНРРА Герберт Лімен залишаючи свій пост; „Це зокрема важна справа, щоби майбутну судьбу переслідуваних та бездержавних осіб трактувати зі співчуттям, широкоглядністю та відвагою на міжнародній базі".

(Докінчення буде).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про ґітлерівщину)

26)

Ні один з них не приходив задоволений, зрівноважений, ні один не почував себе свобідно, не було ні одного, що сказав би про німців бодай єдине добре слово, а саму лайку та глибоку злість. Більшість з них була наївна й як діти легковажна в виразах, які мені майже завжди доводилося змякшувати, або й міняти зовсім, перекладаючи. Особливо збоку французів, які в себе вдома ніколи не полагоджують найменшої справи, щоб не бурчати й не огризнутися, а німці навіть це невинне бурчання ладні були вважати за бунт і саботаж.

До бюра приходили робітники в найрізноманітніших справах — платні, відпустки, додатку на родину, недодержування умов контракту (добровільні й примусові робітники з західньої Европи мали з фірмами контракти), скарг на їжу, на обходження, зміни місця, хороби, тощо. вичайно, я цих справ не вирішував, а тільки давав інформації, або перекладав їх безпосередньому урядовцеві, якому я підлягав та який керував справами розподілу робочої сили в фабриці, як помішник начальника персонального відділу.

2.

Поспішиш – людей насмішиш... – каже українська приповідка. Про неї не забувають у Німеччині.

Німці взагалі не працюють швидко, хоч темперамент у них рвучкий, задьористий та ґвалтовний. Вони взяли собі за засаду нашу приповідку — зробити добре, а часу Бог пошле, скільки треба. Цієї засади більшість німців додержувалась. Правда, це була німецька засада для німців, як і все тільки для німців, але траплялися німецькі майстрі, люди поміркованi й розумні, які цю засаду стосували й щодо чужинця. Були це дуже рідкі випадки, але були.

Але в бюрах нашої фірми в Ляйпціґу, а після я спостерігав деінде це й в більшій мірі як у нас, німці не тільки не спішили з роботою, але на 75% взагалі нічого не робили, або тільки вдавали, що роблять.

Бюрократизм і паперове полагоджування справ було одною з багатьох інших поганих сторін нової Німеччини. Звичайно, як наслідок такого урядування, часто справа полагоджувалась тільки на папері. Зате кількість людей по урядах і бюрах була неймовірною. Там, де треба було ставити одну людину, ставилося дві-три, а де зробить двох людей, наставлялося 5—6. Правда, це чисте воєнне явище, може по інших країнах було таксамо, або й гірше, але в Німеччині вони цілковито не годилося з засадою „тотальної війни", коли кожний повинен був ставати до боротьби, а не нагрівати крісла. У багатьох відділах нашої фірми, де як у мойому, лічилося до 14 урядовців, працю виконувало 4—5, а решта, особливо жінки, байдикувала, чи вдавала, ніби щось робить.

Одного разу приходить до мене кілька робітників, чужинецьких, звичайно, а між ними й двох поляків, прохаючи дати їм іншу працю, чи перевести їх на іншу фабрику, бо таких фабрик наша фірма мала кілька. Вислухавши їх я спитав, яка підстава їхньої заяви, бо без підстави не можна сподіватись ніякого успіху, на саме бажання робітника не переводилось на іншу працю, чи фабрику. Робітники заявили, що вони належать до спеціяльного загону та приділені до такої-то майстерні, але вже два тижні байдикують, нічого не роблячи. З тих загонів нікого не вільно було ставити на іншу роботу без спеціяльного дозволу. Я зараз же, на їхніх очах, переклав їхню прозьбу шефові.

На моє здивування шеф зареготав та й каже:

— Це мені вперше доводиться вислухувати таку скаргу робітників, раніш вони прохали переводу на іншу працю, як було її забагато. Але нічого, хай далі байдикують, ніхто їх за це не покарає, а платитимуть їм як і доси. Врешті, то не їх справа — є робота, чи ні, хай ждуть, коли вона буде.

Тимчасом робітники до нас прибували й прибували. Вже почалася примусова мобілізація робітників у зайнятих німцями країнах. Як не транспорт з голяндськими, чи болгарськими, чи з іншими робітниками, а що-суботи з французькими прибував до нас. Зацікавлений, нащо фірма збільшує кількість робітників, коли їх є більш як треба, я звернувся з обережним запитанням до свого шефа, мій шеф пояснив мені тим, що:

— Це для заміни, бо німці мусять іти на фронт...

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Д-р Володимир Ґалан.

Як спровадити іміґрантів до Злучених Держав?

Таке питання ставлять наші люди в листах до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

Щоби дати на це основну відповідь наш комітет відбув ряд конференцій з державними чинниками, а зібравши усі одержані інформації докупи, одержимо такий образ:

На основі директиви през. Трумана Департамент Стейту відкрив в окупованій Німеччині такі консуляти: Берлін, Бремен, Франкфурт, Гамбурґ, Мюнхен і Штутґарт та доручив їм видавати віза на вїзд до Злучених Держав таким особам:

Відділ І.

1) Американським горожанам, які хочуть вертати до Злучених Держав;

2) Особам, які не підлягають квоті (кожна держава може річно вислати тільки призначене їй число іміґрантів, що звуть „квотою"), а це а) чоловікам американських жінок — (коли вони побрались перед днем 1. липня 1932) ; б) жінкам американських горожан і в) малолітним дітям американських горожан.

3) **Приймати аплікації на віза** від чоловіків американських жінок (коли вони подружені по дні 1. червня 1932) та родичів американських горожан, які мають першенство в призначеній „квоті".

4) Приймати аплікації на віза від жінок і малолітних дітей чужинців, які стало перебувають в Злучених державах.

Для цих саме осіб отворено американські консуляти — в першу чергу.

Відділ II.

Щойно після **цеї першої катеґорії** людей приходять **скитальці** (Дісплейсед персонс). По дні 1. квітня американські консуляти в названих вгорі містах будуть принимати і розглядати подання скитальців, які були і живуть в американській зоні зперед 22. грудня 1945 р.

Хто є скиталець?

Директива през. Трумана каже, що скитальцями треба вважати такі особи:

1) Яких німці силою вивезли на примусові роботи.

2) Жертви націзму і фашизму, які ратуючи себе втікли зо своїх домів і не мають тепер куди вертатись.

3) Всі ті, що були запроторені в німецькі концентраційні табори.

4) Насильно виевакувані німцями горожани не німецьких земель.

5) Всі ті, що мають причину побоюватись, що їх будуть переслідувати за їхню расову чи релігійну приналежність.

6) Родичі, жінки, чоловіки, діти, браття і сестри тих, які враховані до пять перших катеґорій.

Аплікації осіб, що згадані в відділах 1—6, будуть полагоджувати консулі в такому порядку:

1) На першому місці будуть в „квоті" **діти та сироти;**

2) На другому місці будуть усі, що мають першого ступня кревних в Злучених Державах. А аж при кінці прийдуть

3) всі інші особи.

Іншими словами можна спровадити до Злучених Держав людей — **поза призначеною державною квотою** і людей, які будуть **зараховані до квоти.**

Без квоти можна спровадити особи вимінені у відділі І. під 1—2, як також, з певним обмеженням **священиків та професорів визнаних університетів.**

В квоті **перше місце мають діти і сироти,** а щойно потім інші особи.

Загальна квота для усіх країв виносить приблизно **39,000 людей,** з чого **на Польщу припадає 6,524.** Більшість наших скитальців підпадає під польську квоту, бо **вони родилися** на тій території, яку уряд у цьому випадку зараховує до Польщі. Вже з цього факту можна легко пізнати, що тільки дуже мале число наших скитальців дістане дозвіл на вїзд до Злучених Держав.

Як поступати при спровадженню іміґрантів?

Перш за все особа, яка хоче приїхати до Америки, повинна **зголоситись зараз** до американського консуляту.

Особа в Злучених Державах, яка хоче **помогти** комусь приїхати до Америки, повинна виставити **афідевіт.**

Форму афідевіту та інформації, як її виповнити можна дістати в кожнім іміґраційнім уряді даної місцевости, або звертаючись листовно до:

U. S. Department of Justice
Immigration or Naturalization Service
Pennsylvania Bldg.
Philadelphia 2, Pa.

та захадати форми: 1—133 Rev. 7-1-44

Petition for Issuance
of Immigration Visa.

Цю форму треба виповнити в дуплікаті та долучити до неї посвідку:

1) На готівку в банку;

2) Опис реальностей;

3) Особисте майно і річний прихід, а теж подати деякі інші інформації, які точно подані на афідевіті.

В більших містах урядники іміґраційного бюра поможуть навіть у виготовленні афідевіту.

Треба теж памятати, що афідевіт може виставляти тільки американський горожанин.

Куди висилати афідевіт?

Афідевіт, коли він виповнений якслід, можна передати до іміґраційного уряду, або переслати до Департаменду Стейту у Вашинґтоні, або вислати прямо на руки іміґранта до Европи.

Цей останній спосіб бувби найкоротший і найкращий, однак він ще не зовсім певний.

В непевних випадках висилати афідевіти до Допомогового Комітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5, PA.

Ось це є в загальній формі приписи іміґраційного закона і так треба інформувати наших людей в Европі.

Вже є люди, а навіть організації, які виманюють гроші від наших людей, обіцюючи їм спровадити когось зо старого краю. Є такі люди і в Европі і на це Допомоговий Комітет звертає увагу нашого загалу.

Коли є які сумніви чи треба який інформацій чи вияснень, звертатись до свого Допомогового Комітету, бо тільки там дадуть кожному **правдиві** відомости про всі найновіші приписи іміґраційного закона.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

12. квітня 1906 р.

„СВОБОДА" МАКСИМОВИ ҐОРКОМУ.

Вівторок, 10. квітня, приїхав до Ню Йорку славний російський письменник і один з найвидніших діячів теперішньої російської революції — Максим Ґоркій. Його витали робітничі орґанізації в Ню Йорку і уладили йому гарну овацію. Ґоркій перебуде в Америці зо два місяці, а відтак вернеться знову до Росії. Наша редакція вислала йому від себе привітну телеґраму, складаючи на його руки бажання якнайсвітлішої перемоги революції над темнотою й безправством.

ВІРШ У ВЕЛИКОДНОМУ ЧИСЛІ „СВОБОДИ" З 1906 Р.

ТЕРПИ!

Терпи мій народе, в час клятий незгоди,
Надією серце і душу кріпи!
Хоч просяться буки у дужі руки —
Терпи!

Хотя твоє право так топчуть лукаво,
Аж стогнуть родинні левади й хати —
Хоч мечуть клевети і острять багнети —
Терпи!

Хотя провокують, різню пророкують
І юдять сусідів плюгаві брати —
Ти серце май чисте, любовю огнисте —
Терпи!

Настане година, як рідна країна
Спроможе на суд їх усіх повести
Й терпіти не буде... Ще хвильку, мій люде,
Терпи!

Леонід.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надсилані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Павло Шпікула, одноденна конвенційна дієта $25.00
А. Партика 5.00
Стефан Новацький, як великодний дар 5.00

Адміністрація „Свободи".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

СЛОВО ДЕЛЕҐАТА НА XXI. КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ ДО ДЕЛЕҐАТІВ І ДЕЛЕҐАТОК

Хочу піднести дещо таке, з чого я не вдоволений, коли іде про останню Конвенцію У. Н. Союзу, на якій я був делеґатом. Отже не вдоволений я з дискусії над однодоляровою підвишкою на цілорічну передплату „Свобди". Воно так виглядало: Для себе то є, а на що інше, що є дуже важне, нема.

Не думаю, що ми поступили на Конвенції розумно, що не призадумались глибше й основніше над нашою „Свободою". Прецінь простий розум каже, що як великі американські ґазети, що мають міліонові доходи з оголошень, попідвищали в часі війни передплату, а то навіть її подвоїли, то як може бути інакше з нашою „Свободою", за яку платимо 25 років одну і ту саму передплату? Вона була вже давно бідна, а тепер то чудом держиться. А як не вдержиться, то ми будемо винуваті. Ми, делеґати і делеґатки XXI. Конвенції.

Часопис є душею народу. Так ми розуміємо „Свободу" і так до неї відносимось, як вона до нас промовляє. То так, коли іде про ідею. Але чи так ми це розуміємо, коли треба часопис поперти матеріяльно? А властиво навіть не поперти, а тільки заплатити те, що ми повинні заплатити.

У „Свободі" працюють робітники. Такі, як і ми всі, що й на страйк виходимо, як добиваємось вищої платні. І добиваємось її. Та як „Свобода" застрайкує, то вже пропало. Ми останемо без газети, що нас вела 53 роки. Останемо ми, що вже просвічені, не то письменні. Що поступові, а не темняки. Та наразі ми погодились, щоби „Свобода" пішла на жебри... Не знаю, як ми спишемось з тою пресовою кампанією, яку ми ухвалили на Конвенції в користь „Свободи". Зате знаю, що щоби вона втрималась, то треба її негайно помогти. Щоби мені лекше на душі стало по цій Конвенції, що повелась так невдячно супроти своєї „Мами", то віддаю одноденну дієту в сумі $25 на „Свободу" вже тепер. Ми дораджували „Свободі" завести „Жіночу сторінку", друкувати частіше Лісти бездомних чи містити ще більше матеріялів про український нарід. Ради добрі, але що з них, коли ґазета не має змоги оплатити тих, що тепер коло неї працюють.

Я прошу делеґаток і делеґатів з цілого серця: Не даймо підупасти „Свободі" тому, що всі ми не платимо за неї стільки, що повинні. Направмо нашу помилку з Конвенції нашими власними жертвами і аґітацією серед нашого загалу, щоб він скоро й щиро подав „Свободі" помішну руку, щоб вона далі так чесно і справедливо вела наш нарід в Америці, як вела його досі.

Павло Шпікула,
делеґат 53 від. У. Н. Союзу
Пітсбурґ, Па.

ПОШУКУЄМО 259 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

241) Товариство „Жіноча Громада, від. 1. Союзу Українок Америки в Ню Йорку .... $ 100,00
Попередно проголошено 24,091.85

Разом $24,191.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими персказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Свято Шевченка.

Старанням Злучених Орґанізацій міста Клівленду й околиці влаштовано Шевченківське свято 6. березня. Програму намічено таку: вступне слово, виступ хору „Бандурист", деклямація й реферат о. Д. Лещишина.

В год. 3. предсідник Злучених орґанізацій відчинив свято короткою промовою, привитав приявних і запросив адв. Білинського до виголошення вступної промови. Бесідник згадав мучениче життя Тараса і його значіння як поета. Роджений в Америці гр. Білинський виказав добре знання української мови і начитання творами Шевченка.

Хор „Бандурист" відспівав три пісні, а всі добре зіспівані. Молоденька школярка Катруся Жук віддала деклямацію так милозвучно, начеб співала.

Реферат о. Лещишина обіймав критику творів Тараса, як співця України. На прикладах із життя поета о. Лещишин виказав патріотизм і мучениче життя Шевченка як такого, що став лідером усього народу. Промова була нанизана виїмками з творів поета, а глибоке враження на присутніх зробила поема „Юродивий", якої частину вплів референт у свою промову.

Кінцевий виступ хору „Бандурист" обіймав знову три пісні, а молодий диригент хору, Володимир Лах, доказав, що він знає, як по артистичному орудувати своїм хором. Співи хору просто чарували присутніх. Критики виконаних пісень годі подати звичайному дописувачеви, та все таки треба зазначити, що маємо чим повеличатися, коли слухаємо співів у виконанню хору „Бандурист". Слід теж зазначити, що предсідник Злучених Орґанізацій п. Олексик вже теж американського роду і вміє дати собі раду з нашими товариствами.

При нагоді свята упорядковано приходи, які наспіли до Злучених Орґанізацій. На лісти зібрано $128, дрібними жертвами $15.44, разом $143.-44. Екзекутива Зл. Орґанізацій рішила вислати до З. У. А. Допомогового Комітету $200, бо до згаданої збірки доложив з каси відділ 336 У. Н. Союзу, тобто тов. „Сокіл". До У. Конгресового Комітету вислано $25, разом вислано $225.

'EL BEISBOL"—Baseball, or "El Beisbol," is second of Mexico's biggest sports, since Pasquel brothers have backed Mexican League with upward of $110,000,000. Several American players have been wooed to Mexico by promises of huge salaries. Above is an enthusiastic crowd at a "beisbol" game in Mexico City as a batter, or "bateador," makes a "treeple."

Збірка п. В. Волянського і пані Ан. Гавриляк: Ів. Т. Білінський $10; по $2: М. Мостийшин і І. Жук; а по $1: І. Филипів, Т. Притуляк, П. Цьобан, П. Швогуляк, П. Шмигельський, П. Свідрик, М. Купь, П. Лазірко, К. Попович, С. Пелех, А. Банас, С. Паліводa, Н. Голдур, Т. Тимочко, І. Тремблюк, П. Пітро, В. Ланінський, В. Баранський, Л. Данилко, П. Корпан, М. Олексик, Н. Беджик, С. Карась, А. Гавриляк.

Збірка Ем. Добруся і М. Декана: Н. Олексик і В. Третяк по $5; по $2: С. Морозович, П. Коцавала, М. Олексів; по $1: В. Волошин, Н. Задорецький, П. Ділай, А. Федик, А. Петро, П. Нукач, П. Богайчик, П. Стахурський, П. Шлит, М. Федорчак, П. Білоус, П. Запотічна, Г. Кость, С. Олексик, М. Олексик, П. Войтів, О. Лещик, П. Жук, П. Кацавала, П. Модний, М. Рудик, П. Гладиш, Т. Кальмук, В. Кокоць, П. Березовський, Клим, Н. Декан, Е. Дубрось, М. Сорочак, В. Жук, І. Сподар.

Збірка Ів. Поповича і пані Ол. Степаник: Р. Павлишин і М. Колодій по $5; П. Ковваль $3; а по $1: В. Олексик, Н. Романець, П. Коваль, М. Левицький, О. Петришин, П. Юрчишин, П. Липан, Л. Котович, М. Волянський, П. Молодець, Н. Даубан, А. Сарахман, Н. Варшавська, Н. Модний, Н. Осадчук, К. Тритяк, А. Заяйський, К. Заяйський, Н. Павлишин, Н. Лабяк, М. Лупань, І. Сидорович, Г. Кальнилський, С. Карась, І. Попович, О. Степаник, В. Гузіль, Г. Степаник, І. Клим, В. Сеник.

(У згаданій збірці, як би хтось з жертводавців черeз помилку був пропущений, прошу зголоситись до Н. Дому, 2253 W. 14 St., кожного понеділка в 7. год. вечір).

За уряд Злучених Організацій:
Н. Кінаш, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Концерт в честь Шевченка.

Цьогорічне свято з нагоди 132 народин Тараса Шевченка відсвяткувала наша громада концертом, якого програму виконали два хори: Український Національний Хор „Думкая" під орудою Івана Атаманця і Український Дівочий Хор „а капеля" під орудою Стефанії Андрусевич. Оба хори звісні і метрополітальній окрузі Дітройту, а зрештою теж і читачам „Свободи", отже не треба про самі хори розписуватися. Концерт відбувся в неділю, 31. березня, в салі Чадсі Гайскул Одиторіюм при Мартин і МекҐров евеню.

Забралоб багато місця подати опис концерту і його програми. Та не можна збути цей концерт малою згадкою, бо загальне враження таке, що це був величавий концерт. За те треба віддати признання як диригентам, так і хористам та хористкам, які пильно ходять на проби і працюють над собою під знаменитим проводом диригентів. А, що до хорів належить наша шкільна молодь, то наші громадяни мусять почуватися гордими з цього, що мають таку молодь.

Для зясування талантів молоді треба навести на приклад деклямацію учениці української вечірної школи Емілії Косій, яка чудово віддала поему „Дух Шевченка до свого народу" Б. Лепкого. Гарно теж списалася в другій половині концерту друга декляматорка Оля Дідик, яка віддеклямувала Шевченка: „Ой гляну я, подивлюся".

Дівочий хор під орудою панни Андрусевич у першій частині відспівав: „Сонце заходить" Шевченко-Роздольський і „Катерина" — Шевченко-Кишакевич. Тому, що підписаний знає здавна ці композиції, мусить ствердити, що в інтерпретації Стефанії Андрусевич ці пісні вийшли як справжня дівоча симфонія. У хорі є такі голоси: сопрани І і ІІ і альт І і ІІ, а це вказує на систему. Коли так, то тепер в Америці можемо в деяких громадах мати потрійні хори: мужеський, мішаний, дівочий. Хор „Думка" це теж наша гордість і це хай буде тільки на цей раз.

Федерація Американських Українців стейту Мишиген улаштувала концерт у виконанню своєї програми праці, наміченої на річнім зібранню. Її голова Олекса Штик вітворив свято відповідною промовою, а концертову промову виголосив з науковою повагою адв. Іван Панчук. Касієр Федерації Василь Довгань вичислив коротко виконані завдання, а потім візвав до складок, бо вступ на концерт був безплатний. Це було вчасі павзи і тоді зібрано жертв на скитальців на суму $293.90. Саля була виповнена по береги, хоч того дня були ще інші імпрези на території українського Дітройту.

Василь Шанайда.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на сироти в Европі.

Жінки Українського Демократичного Клюбу, відділ 4. Союзу Українок Америки, будучи на вечері у п-ні Анастазії Базар, котра гостила присутних смачними стравами, не забули і за сироти в Европі й зложили на ту ціль такі жертви:

По $3: М. Середна, Я. Й. Бенцаль; по $2: Е. Корнат, Себенко, К. Стефанович, А. Лятишевська, Ленчук, Мартинець, Лакс, Швець; по $1: Кохановська, А. Базар, Дз. Плашовецька, С. Походзай, К. Барличевська, А. Кушпір, Е. Ликтей, В. Базар.

Разом $30. З каси виасиґновано $25. Разом $55, які передано через Обєднаний Комітет до У. А. Д. К. у Філядельфії.

Членка У. Д. К. Жіноча Секція.

ПОШУКУВАННЯ

Ярослав Шурґот, с. Степана, з Данильча, пов. Рогатин, шукає своєї родини, що перебуває в Америці. Є десь родина **Паснаків** з Путятинець на фармах в Алберті.

Степан Гривнак, с. Андрія, також з Данильча, пошукує свого брата **Федя.**

Василь Шеремета, с. Михайла Маринного, з Чесник, пов. Рогатин, пошукує кревних та односельчан.

Олена Шеремета, дочка Яця, **Олена Шеремета, Недопустова; Настя Паранчина,** котра мешкала у свого швагра Онишука Стаха — всі вони тепер замужні і мають змінені назвища. — Усі повижчі люди хай зголосяться на адресу: UNRRA, 224, Woert Kaserne, 283 Assembly Centre, 800 Control Unity, B. A. O. R., Via Great Britain. А коли їм лекше, то на адресу: K. Nakoneczny, 1140 Soulanges Ave., Montreal 22, Canada, а звідти піде повідомлення в Европу.

Ростислава з Білинських Темницька, шукає родини: **Мирона Темницькоо** з Дітройту; **Данила Рибака** з Ню Йорку, **Евгена Турулу, о. Антоніна Уляницького, о. Осипа Балу,** редемпториста. Адреса: Blonhofen, uber Kaufbaern, Stich No. 19, Bavaria, Germany.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372 відбудуться в суботу 20. квітня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів прийти на час і вислухати звіту делеґата з конвенції. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

САВТОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членниць і членів, що перші квартальні збори відбудуться в 21. квітня, в гали У. Н. Галя, 279 Кинґс Гайвей Вест. Крім товариських справ був звіт делеґата. — П. Дудко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 21. квітня, в годині 2. пополудні, в салі парохіяльній, 4950 С. Павліна вул. Буде звіт з 21. конвенції У. Н. С. — За уряд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні і місячні збори Тов. „Зоря", від. 69 відбудуться в суботу, дня 20. квітня, в 8. год. вечір, в церковній гали св. Юрія під ч. 33 Іст 7-вул. З важних причин просимо всіх членів прийти на збори. — Й. Забавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ПОШУКУЮТЬ

о. д-р ПАВЛО ХРУЩ
пошукує сестрінків
МИХАЙЛА і ВАСИЛЯ
ПЛЕЧОНЬ
мали би бути в Ню Йорку; рівнож і **краянанів з Руського Села.**
Голоситися на адресу: 74-5
Mrs OLGA KABALA
90 — 13th St., Wheeling, W. Va.

Пошукую **Дмитра Хрущ** або його сина **Владка,** походять з села Дичків, пов. Тарнопіль з України. Колись жили в Нюарку, Н. Дж. Хто знає про них або вони самі, дуже проситься у важній справі написати до: **Theodore Bliszcz, 1805 Naphle Ave., Philadelphia, Pa.**

Малайчук Олександер (Акимович), що вродився в р. 1875 в Гродненській губернії, жена Наталія, дочка Катерина - Вас усіх шукає племінник Олександер Миколаєвич Малайчук, який перебуває в таборі UNRRA 119 в Aschaffenburg, Germany. Ближчі інформації дасть **Др. Антін Рудницький, Lakehurst Road, Box 604, Toms River, N. J.**

Ханенки Семен і Варвара Отроновна (Сивоконь), з Київщини, приїхали до Америки в 1911 р. — Вас шукає двоюродний брат інж. **Лев Іванович Яроцький,** перебуває в Німеччині. Ближчі інформації дасть **Др. Антін Рудницький, Lakehurst Rd., Box 604, Toms River, N. J.**

Гишта Олена, з с. Лішна, пов. Лісько, пошукує сестри **Марії Мельник.** Адреса: Український Допомоговий Комітет в Бельгії, 24 Ave. Livingston, Bruxelles.

Ісан Скивакович шукає родини **Семенюків** з села Заріче, пов. Солотвина, округ Станиславів. Адреса: Karlsfels, UNRRA, Lager, Germany.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1364. У певних руках.

Заки Тарзан встиг випростуватися, Джако вдарив важкою ламакою із страшною силою.

Під ударом, який міг забити кожного пересічного чоловіка, Тарзан повалився оголомшений поперек ліжка.

А тоді діямант, який Тарзан найшов був на стежці, випав з його руки.

Петрик збудився, а побачивши Джака, засміявся щасливо. Та тоді дві волохаті руки сягнули по нього.